

Εννέα σύντομες ιστορίες

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΒΑΝΟΖΗΣ,
Όλο το φως απ' τα φεγγάρια,
εκδόσεις Πατάκη, σελ. 123

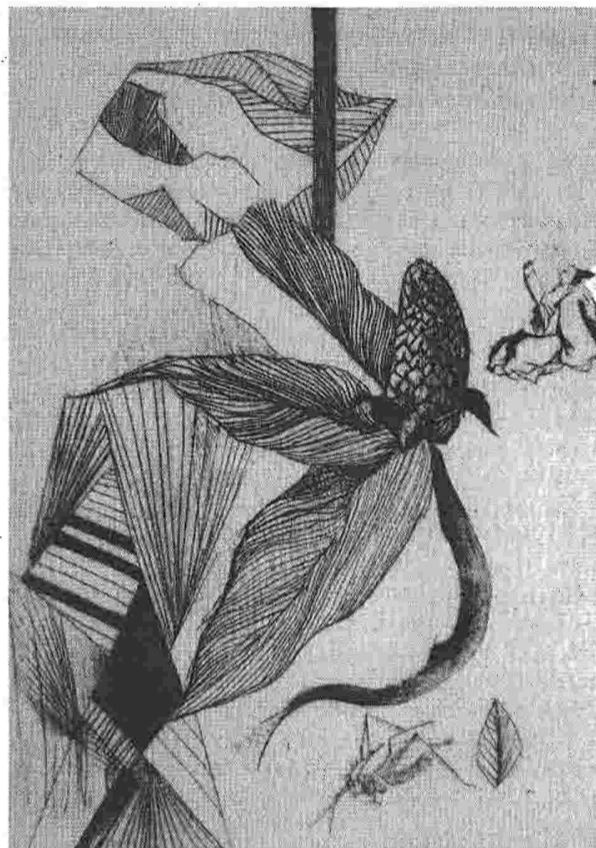
Τα διηγήματα του Κώστα Καβανόζη έχουν κάτι από τη ζεστασιά και τη μαγεία, την ανατριχίλα και το ξάφνιασμα, το φως και το σκοτάδι του παράδοξου κόσμου των παραμυθιών. Οι ιστορίες του, οικείες και απόκοσμες, άδολες και παιχνιδιάρικες, τρυφερές και σκληρές, καθησυχαστικές και μυστηριώδεις, μετεωρίζονται ανάμεσα στο πραγματικό και το φανταστικό. Λειτουργούν σαν παρενθέσεις στο κανονικό και το αναμενόμενο που αιφνιδιάζουν, καθώς διεκδικούν μια δεύτερη ματιά σ' αυτό που ανύποπτα και επιπόλαια προσπερνά-

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΜΟΙΡΑ

με, βιαστικοί και παραζαλισμένοι. Ανήμποροι να κοιτάξουμε κατάματα κάθε τι που μας φοβίζει: την ανθρώπινη ευθραυστότητα και φθαρτότητα, το πένθος και την απώλεια, την άγνοια και ανεξερεύνητη χώρα της παιδικής μας ηλικίας, τις στιγμές της αβάσταχτης θλίψης και της αφόρητης γλυκύτητας, την επίμονη νοσταλγία του άλλοτε σ' έναν άλλο τόπο, τη μνήμη και τη λήθη, τις ανομολόγητες και ανεκπλήρωτες προσδοκίες μας και κυρίως τη σκέψη του θανάτου που έρχεται πάντα ξαφνικά και απροειδοποίητα για να κόψει το νήμα της ζωής μας στη μέση. Οι ήρωες των αφηγήσεων του συγγραφέα μας είναι γνώριμοι, κατέχουν τα μυστικά μας, έχουν τους ίδιους μύχιους φόβους μ' εμάς. Ο «ιδανικός αυτόχειρας» του αθηναϊκού ρετιρέ που ορμά ασυγκράτητος στη θάλασσα της ασφάλτου, δίνει τη σκυτάλη στο νεκρό που στοχάζεται στο μεταίχμιο δύο κόσμων ωσει παρών, όσα αναπόδραστα συνέβησαν τότε που ζούσε. Το ονειρικό τοπίο των πυλώνων με τα ρασοφόρα πουλιά-παιδιά κουρνιασμένα στα σύρματα ή σκαρφαλωμένα στις κούνιες που κρέμονται από τον ουρανό, το τέλος που έρχεται αναπάντεχα για τον ανύποπτο λουόμενο και μυρίζει αφρόλουτρο λεμόνι κι η ζωή που φεύγει τόσο εύκολα με τα τελευταία απόνερα ενός πλυσίματος, η αγωνία του πυρετού ή ο πυρετός της αγωνίας για εκείνον που λιώνει χωρίς την παρηγοριά του επικού φινάλε μιας κότας τη στιγμή που αποκεφαλίζεται, η αλληλεγγύη του αίματος και η συνωμοτική σχέση παππού και εγγονού μπροστά στον χρόνο που αλλάζει, η παιδική ηλικία τόσο μακρινή και τόσο παρούσα όπως η μνήμη ενός μάντη κουλουρά που βγαίνει ακάλεστος από την πυκνή ομίχλη κάποιων ξεχασμένων πρωινών, τα παρήγορα φωτεινά φεγγάρια που συλλέγει κάποιος μια σκοτεινή νύχτα και η καθημερινή τελετουργία της αναμονής μιας λυτρωτικής αποκάλυψης που όλο αναβάλλεται για αύριο ενός μοναχικού γέροντα σ' ένα σταθμό τρένου στα βόρεια της χώρας, είναι οι εννέα ιστορίες του βιβλίου που ακραγίζουν τις ανομολόγητες αγωνίες και ελπίδες της ανθρώπινης ύπαρξης.

Τα διηγήματα του συγγραφέα αφήνουν την ιδιαίτερη γεύση μιας απροσδιόριστης συγκίνησης. Η αφήγηση ακροβατώντας μεταξύ ψύχραιμης και αποστασιοποιημένης παρατήρησης, λυρισμού και γλυκόπικρου χιούμορ, μελαγχολικής ειρωνείας και εννοιατικής θέασης του κόσμου, δημιουργεί στον αναγνώστη, μια διάθεση αναπόλησης και ενδοσκόπησης που τον κάνει να ενσωματώνεται με φυσικό και αβίαστο τρόπο στο ονειρικό και εφιαλτικό σύμπαν των ιστοριών. Η ταύτιση με τους ήρωες απορρέει από την ενεργοποίηση παλιών αισθητήριων μνημών, την αναπόληση ανάλογων βιωματικών καταστάσεων. Η εσωτερικότητα της αφήγησης υποκινεί μια ανακλητική διάθεση πάνω στα προσωπικά, τα ιδιαίτερα και τα ανείπωτα. Και ο αναγνώστης μετά το τέλος της ιστορίας βρίσκεται να αναμετρά δικά του πάθη, λάθη, τραύματα. Τις δικές του απώλειες, ήττες, αποχωρισμούς, αθέλητους ξεριζωμούς.

Τα θέματά του Κώστα Καβανόζη είναι ιδιόρρυθμα, όπως και η διαχείρισή τους. Το ξάφνιασμα όμως του ανα-

carnet de croquis

γνώστη δεν είναι το αποτέλεσμα μιας ανατροπής της πλοκής, μιας σειράς ευφώνων και απροσδόκπτων κινήσεων τακτικής του συγγραφέα, αλλά του ιδιαίτερου βλέμματός με το οποίο κοιτάζει τον κόσμο. Της ανάγκης του να ξεδιαλύνει από το κουβάρι της απειρίας των αφηγηματικών νημάτων εκείνο το παραγνωρισμένο και ξεχασμένο από τους άλλους και να το τεντώσει επίμονα στα άκρα. Το συγγραφικό του ιδίωμα είναι μια αλληλοδιαδοχή ανοίκειων εικόνων και οικείων καταστάσεων που ζητούν την ευαισθησία, τη διαθεσιμότητα και την κριτική συμμετοχή του αναγνώστη. Η συσσωμάτωση των διαλόγων σε μια ενιαία φράση που διαβάζεται χωρίς ανάσα υποχρεώνει τον αναγνώστη να βρει μέσα του το ρυθμό της εναλλαγής των φωνών και των προσώπων. Η ρυθμική επανάληψη λέξεων και ήχων που παράγουν ένα άγνωστο ηχοτοπίο, η παράθεση συμβολικών εικόνων χωρίς όμως εγκεφαλικό και μηχανιστικό τρόπο σαν μια αδήριτη ανάγκη επανάληψης, φτιάχνουν αυτή την ιδιαίτερη ατμόσφαιρα παράδοξων και συγκινητικών καταστάσεων.

Καθώς κλείνεις το βιβλίο του Κώστα Καβανόζη με τα εννέα ιδιότροπα παραμύθια του, μένεις σκεπτικός και απορροφημένος. Εξόριστος έστω και για λίγο από τον προσωπικό σου μικρόκοσμο. Έγκλειστος στη χώρα του κειμένου. Ένα ακόμα παιδί-πουλί που αιωρείται στην κούνια του που κρέμεται από τον ουρανό στο ρυθμικό νανούρισμα των λέξεων, σ' ένα γυμνό τοπίο σιωπής και αιχμηρού φωτός.

«Και τα παιδιά, τέλος, είναι τα παιδιά. Παιδιά πολλά, παιδιά πλήθος, ου! Με ράσα ντυμένα, γεμίζει ο ουρανός. Κουνιούνται. Στις κούνιες απάνω καθισμένα με φόρα κουνιούνται. Από τη μία άκρη του ουρανού ως την άλλη κουνιούνται. Από όλες τις άκρες σ' όλες του. Σιωπηλά, και ανεμίζουν τα ράσα τους. Κουνιούνται τα παιδιά στις κούνιες απάνω σιωπηλά και ανεμίζουν τα ράσα τους. Ασταμάτητα...»

Και περιμένουν και ετοιμάζονται. Και με τα χέρια τους απλωτά ετοιμάζονται. Την κούνια άδεια που θα περάσει από και. Με ένα σάλτο να την αρπάξουν. Με ένα σάλτο απ' τον πυλώνα να χωριστούν. Και με τα χέρια τους απλωτά ετοιμάζονται».

Η Μαρία Μοίρα είναι αρχιτέκτονας και διδάσκει στο ΤΕΙ της Αθήνας